

Die Eselsbrücke

SILTA AINEEN- JA LUOKANOPETUKSEN VÄLILLE

Osana Aalto-yliopiston kuvataidekasvatuksen syventäviä projektiopintoja suunnittelimme päivän mittaisen kaupunkitaideprojektin, joka toteutui Berliinissä huhtikuussa 2018. Suunnittelutyöryhmään kuuluivat kuvataidekasvatuksen maisteriopiskelijat Paula Hautala, Milla Kuisma ja Salla Laurinolli. Projekti tehtiin yhteistyössä Tampereen yliopiston luokanopettajaopiskelijoiden kanssa.

KONTEKSTI

Taiteellinen tutkimus Kuvataidekasvatus Nykyaide

LÄHTÖKOHTA

Kuvataiteen opettajaopiskelijoiden *opetusharjoittelun kehittäminen*

Luokanopettajaopiskelijoiden *kuvataideopetuksen kehittäminen*.

TAVOITTEET

Tutkimusperustaisen työmenetelmän luominen

Opetus- ja oppimisprosessien toteutus eri opettajankoulutuksen opiskelijoiden yhteistyönä

Taideopettajan identiteetin rakentuminen (taiteellinen – pedagoginen asiantuntijuus)

Koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen (virtuaaliset – fyysiset)

Opetusharjoittelun käytänteiden ja rakenteiden kriittinen tarkasteleminen sekä niiden muuttaminen

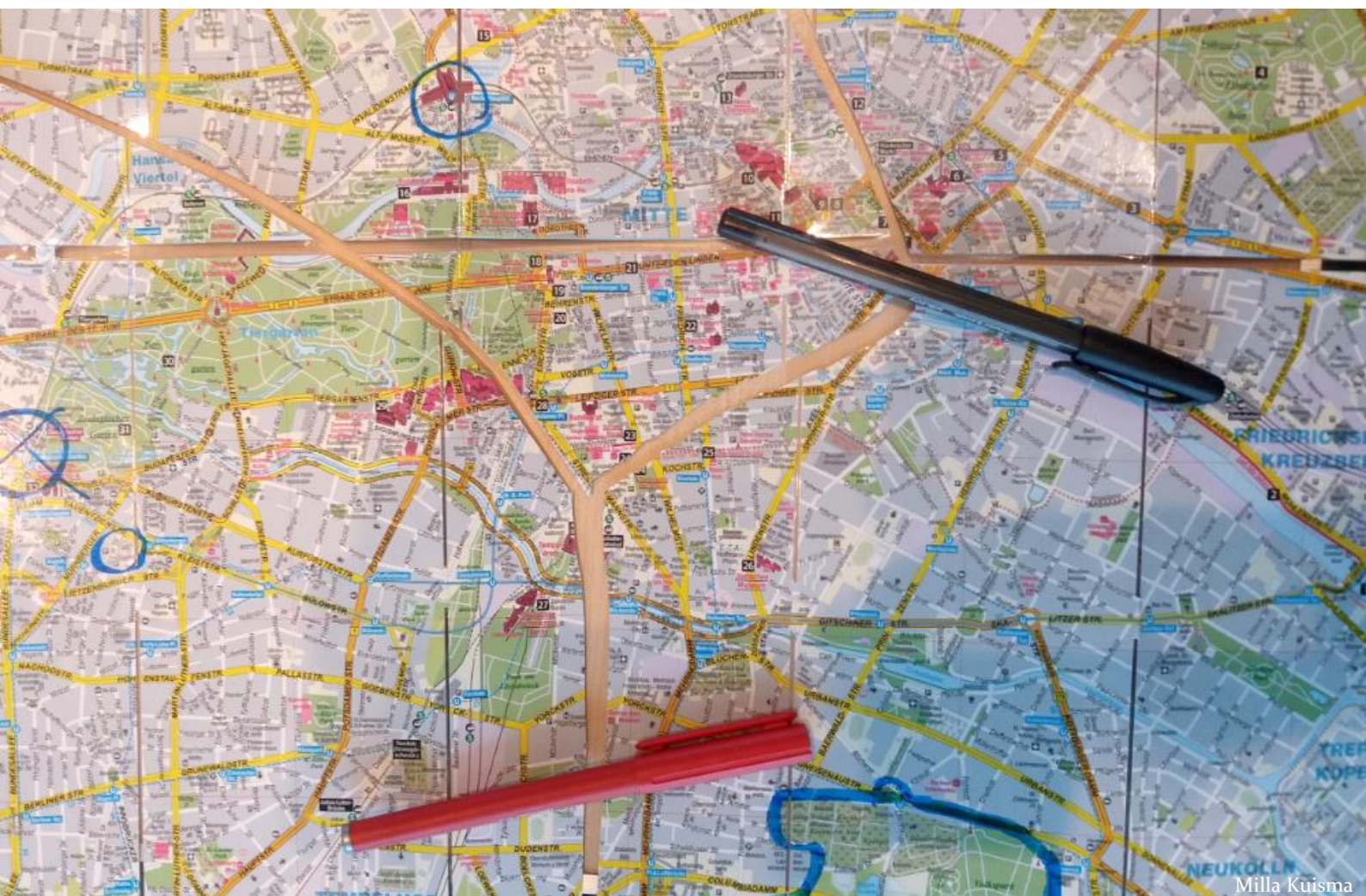
Opettamisen ja oppimisen dialogisen suhteen pohtiminen

Projektin keskeiseksi pedagogiseksi elementiksi nostimme [suunnittelun suunnittelemattomuuden kautta syntyvän luottamuksen tunteen](#). Tämä oli lähtökohtamme kaikissa projektin vaiheissa, niin orientaatiotapaamisen tehtävissä kuin projektipäivänä Berliinissä. Suunnittelutyöryhmän taiteellisesta ammattitaidosta kumpuavan olemisen ja puheen tavan sekä oheismateriaalin avulla tarjosimme kaikkeen toimintaamme samanaikaisesti taiteellisen ja kasvatuksellisen ajattelun näkökulman.

Tapasimme luokanopettajaopiskelijoiden kanssa kaksi kertaa Tampereella ennen matkaa Berliiniin. Tutustuimme toisiimme taiteellisen toiminnan kautta tekemällä postikorttikokoiset kuvalliset viestit tuntemattomalle henkilölle Berliinissä. Konkreettisen taiteen tekemisen aikana oli mahdollista tarkkailla ryhmän sisäistä vuorovaikutusta. Lisäksi tällä tavalla yhdistimme opiskelijoille tämän hetken ja tulevan, mahdollistimme kuvittelun ja avasimme ajatuksellisen sillan kohdekaupunkiin.

Performatiivisen ja leikillisen tehtävän kautta jakaannuimme projektipäivää varten kolmeen ryhmään ja valitsimme Berliinin kartalta kolme paikkaa taideperustaisen toiminnan tutkimiselle. Tehtävänannot ohjasivat valitsemaan luonteeltaan hyvin erilaiset paikat. Tutkimuspaikoiksemme valikoituivat KaDeWen kauppakeskus ja sen ympäristö, Berliinin päärautatieasema ja Tempelhofin käytöstä poistettu lentokenttä.

Milla Kuisma

TUTKIMUSASETELMA BERLIINISSÄ

Tutkimme paikan luonteen ja vuorokaudenajan vaikutusta tehtävien toteutukseen, taiteelliseen toimintaan ja ajatteluun. Tutkimme kaupunkia, tilaa, paikkaa ja kokemusta. Tutkimme yksityistä, yhteistä sekä jaettua kokemusta ja toimintatapaa.

Tutkimusmenetelmä perustui suunnitelmaan, jonka mukaan kolme ryhmää vieraili vuorollaan kaikissa kolmessa toimintapaikassa. Kolmena ennalta sovittuna ajankohtana (klo 11, klo 14 ja klo 16) eri puolilla kaupunkia tapahtui samanaikaisesti sama teko erilaisissa ympäristöissä. Toiminnassa oli yhtä aikaa läsnä ryhmän sisäinen ja paikallisen toiminnan taso sekä ryhmiä näkymättömästi yhdistävä ja suurkaupungin arkeen levittäytyvä laajempi, nykyaikaisen toimintatapoja lähestyvä taso.

Klo 11:00

Alustus katutaiteesta ja tehtävänanto

Tehtävä nro 1: TEE-SE-ITSE-TODELLISUUS (yksilötehtävä)

Tutki ympäristöäsi. Mihin kiinnität huomiota, miksi?

Haluaisitko muuttaa ympäristöä tai lisätä siihen jotakin?

Toteuta lisätty todellisuus maalitusseilla kalvolle.

Dokumentoi muokkaamasi maisema valokuvaamalla.

Henna Hyytiäinen

Klo 14:00

Alustus paikkasidonnaisesta taiteesta ja tehtävänanto

Tehtävä nro 2: TEOS MATONKUTEESTA (ryhmätehtävä)

Toteuttakaa ryhmänä paikkasidonnainen teos, jonka osaksi sisällytätte matonkuteet.

Käyttäkää teoksen inspiraationa ympäristöänne,
paikkaa jossa olette.

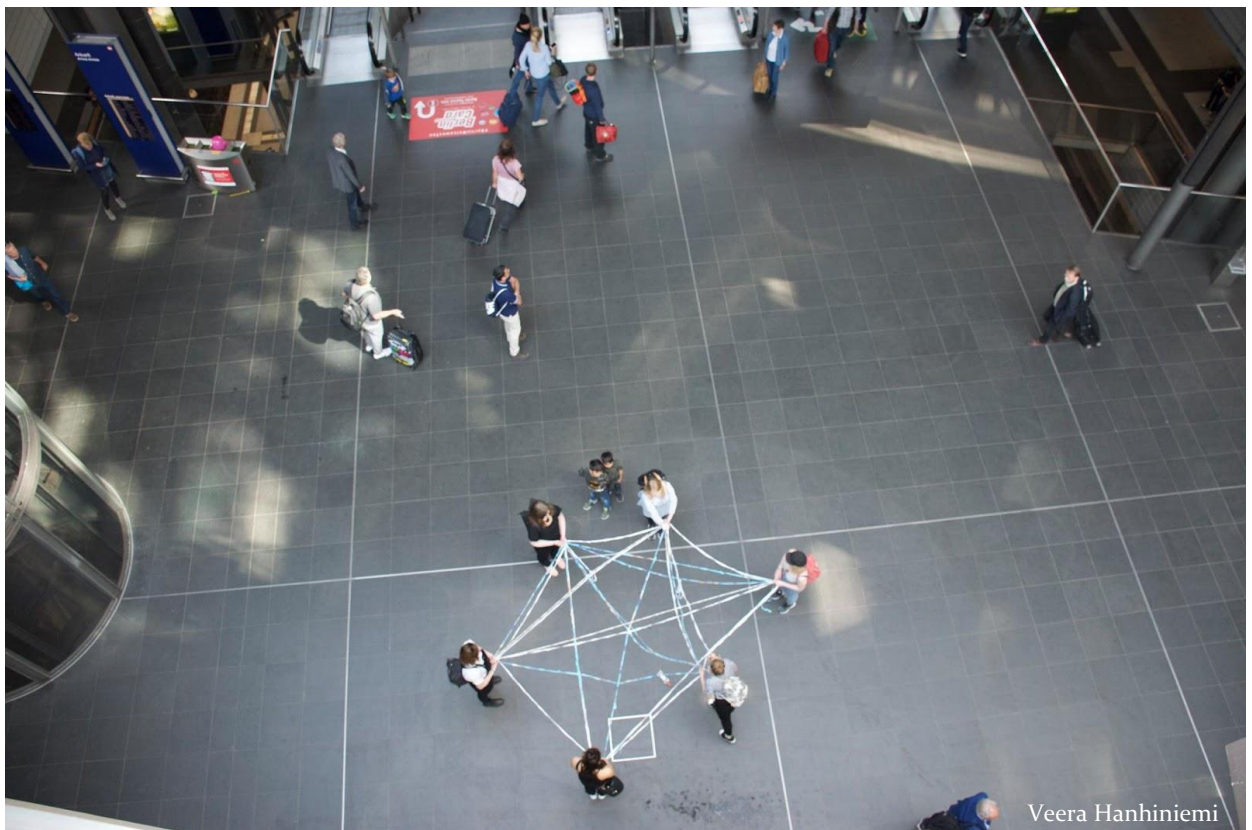

Milla Kuisma

Salla Laurinolli

Veera Hanhiniemi

Klo 16:00

Alustus yhteisötaiteesta ja tehtävänanto

Tehtävä nro 3: PULLOPOSTIA BERLIINIIN

Käytä tehtävässä Tampereella tehtyä kuvallista viestiä.

Miten haluat jättää pullopostisi? Etsi rauhassa sopiva tilanne tai paikka.

Tutki sitä luonnoskirjasi kanssa noin kymmenen minuutin ajan.

Jätä terveisesi ja kuvaa viestisi

ennen kuin poistut paikalta.

Maria Silander

Suvi Rämö

POHDINTA

Projektipäivämme toiminnan tavoite oli synnyttää opiskelijoissa kokemus luottamuksen tunteesta, joka eteen tulevista tilanteista, tapahtumista ja epävarmuuksista huolimatta pysyy ja kannattelee. Epävarmuuden elementin kanssa operoiminen sisältyy erottamattomasti taiteen tekemisen prosesseihin sekä oppimis- ja opetustapahtumiin. Toiminnan kunnollinen esivalmistelu vahvisti luottamuksen syntyä, rauhoitti osallistujia ja mahdollisti tilanteeseen heittäytymisen. Hyvä esivalmistelu myös sitoutti ryhmän yhteen ja nosti esiin yhteisen toiminnan merkityksellisyyden.

Jatkossa projektin dokumentoinnin suunnittelu ja virtuaalisten ympäristömahdollisuuksien pohtiminen kannattaa sijoittaa osaksi esivalmisteluja ja luoda varmasti kaikkien ulottuvilla oleva alusta yhteisen kokemuksen jakamiselle. Ajatuksemme projektipäivän mukana kasvavasta Instagram-tilistä ja vapaa vuorovaikutus yhteisessä Facebook-ryhmässä kaatui ulkomailla ilmeneviin teknisiin ongelmiin esimerkiksi nettiyhteyksissä ja yksityisasetuksissa. Yhteisen jakamisalustan puuttuessa taiteellisen toiminnan kautta esiin tulleet huomiot päivän tutkimuskysymykseen liittyen jäivät yksittäisten osallistujien omiksi havainnoiksi tai niitä avattiin korkeintaan pienryhmien sisäisissä keskusteluissa.

Useammilla säännöllisillä tapaamisilla ja selkeillä vastuualueilla voisi lisätä luokanopettajaopiskelijoiden osuutta tehtävien suunnitteluun ja ohjaamiseen. Projektipäivän jälkeen Suomessa voisi järjestää vielä yhden yhteisen tapaamisen, joka toimisi projektin eri osia yhteen kokoavana kohtaamisen tilana. Se antaisi tilaisuuden kiireettömästi pohtia koettua ajallisen ja fyysisen etäisyyden päästä.

Nykytaiteen konteksti oli vahvasti läsnä toiminnan kokonaisuudessa ja se satoi yksittäiset tehtävät yhteen. Olennainen osa toimintaa oli taiteellisesti virittäytyneessä tilassa vieraassa kaupungissa liikkuminen, ympäristön ja paikan havainnointi totutusta poikkeavalla tavalla. Kaupunkitilassa toimiminen toi vahvasti esiin julkisen ympäristön luoman vastuksen yksilön olemisen tavoille ja taiteelliselle toiminnalle. Vastuksen kanssa toimiminen loi oppimistilanteen, joka ohjasi uusien ratkaisujen etsimiseen. Saamamme palautteen mukaan tehtävänannot tukivat mahdollisuutta opetuksen eriyttämiseen. Tehtävät olivat luokanopettajaopiskelijoille itselleen innostavia ja niitä voi hyvin soveltaa erilaisiin opetustilanteisiin ja -ympäristöihin.

Raportin teksti: Milla Kuisma ja Salla Laurinolli

Valokuvien käyttöoikeudet kuvaajilla, nimet kuvien yhteydessä

Raportin kansikuva: Salla Laurinolli